

Innst. S. nr. 80

(2001-2002)

Innstilling fra utenrikskomiteen om forslag fra stortingsrepresentant Steinar Bastesen om å intensivere arbeidet overfor Storbritannia for å få stengt Sellafield-anlegget

Dokument nr. 8:7 (2001-2002)

Til Stortinget

SAMMENDRAG

Forslaget lyder:

"Stortinget ber Regjeringen om å intensivere arbeidet overfor Storbritannia for å få stengt Sellafield-anlegget. Regjeringen bør også vurdere om det er hensiktsmessig å arbeide for at det innføres internasjonale sanksjoner og/eller reises rettssak ved de internasjonale domstolene, dersom Storbritannia ikke etterkommer kravet om stenging."

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Haakon Blankenborg, Martin Kolberg, Jens Stoltenberg og Gunhild Øyangen, fra Høyre, Julie Christiansen, Inge Lønning, Oddvard Nilsen og Finn Martin Vallersnes, fra Fremskrittspartiet, Morten Høglund og Christopher Stensaker, fra Sosialistisk Venstreparti, Kristin Halvorsen og Bjørn Jacobsen, fra Kristelig Folkeparti, Jon Lilletun og Lars Rise, og fra Senterpartiet, Åslaug Haga, ser med bekymring på den økende mengden med radioaktiv forurensning langs Norskekysten. Rapporter fra ulike forskningsmiljø viser at det er utslipp fra reprosesseringsanleggene ved Sellafield som forårsaker de største radioaktive utslippene, og at utslipp fra disse kan spores fra Irskesjøen, nordover langs kysten av Norge til Barentshavet så langt som til Svalbard. Under reprosessering dannes store mengder radioaktivt avfall, og stoff som ikke fjernes i renseprosessen, som technetium-99 (Tc-99), slippes ut i havet. Statens Strålevern har målt forhøyede verdier av Tc-99 langs kysten av Norge. Verdier i Norge er foreløpig lave,

men disse vil øke dersom utslippene får fortsette i årene fremover. Tc-99 har en halveringstid på 213000 år, hvilket innebærer at Tc-99 vil forbli i miljøet i all overskuelig fremtid. I et langsiktig perspektiv er det umulig å forutsi fullt ut hvilke konsekvenser det radioaktive stoffet vil ha i næringskjeden, og komiteen mener at dette må ligge til grunn for en føre-var-protest fra norsk side. Det britiske miljødirektoratet har foreslått at utslippene av Tc-99 fra Sellafield skal fortsette på samme høye nivå frem til 2006. Komiteen vil også peke på at transport av resirkulert plutonium og uran i Mixed Oxide Fuel (MOX) til og fra Sellafield representerer en miljø- og sikkerhetsrisiko. Komiteen mener videre at frykt for radioaktiv forurensning av fisk og annen sjømat vil kunne innebære tapte markedsandeler for norsk fiskeeksport lenge før man når faregrensen.

Komiteen viser til at det foreligger en internasjonal konvensjon mot slike utslipp, OSPAR-konvensjonen om rent hav, og at denne ligger bak Norges aktive arbeid med å redusere Sellafields utslipp. OSPAR-konvensjonen forplikter britene til å bruke den beste teknologien som finnes til å rense utslippene. Det er i dag ikke umulig å lagre Tc-99, bare et spørsmål om økonomiske prioriteringer.

Det finnes i dag mange internasjonale miljøavtaler og konvensjoner, og bare noen få av disse er bindende for avgrensede områder. Det finnes imidlertid ingen bindende konvensjon for miljøet generelt, som kan anvendes som et rettslig grunnlag i søksmål mot stater som forurenser andre stater. Komiteen ser det som et problem at man ikke kan stille stater som forurenser over landegrensene til ansvar hverken rettslig eller økonomisk, og at sanksjonsmuligheter således ikke eksisterer. Arbeidet med en slik bindende internasjonal konvensjon for miljø, eventuelt en bindende europeisk konvensjon for miljø, bør derfor vurderes igangsatt.

Norge bør, sammen med andre land, eksempelvis de nordiske land, være en pådriver i dette arbeidet. En slik bindende konvensjon vil kunne gjøre det lettere å få saker opp for internasjonale domstoler der stater hevdes å være ansvarlige for økonomiske eller miljømessige skader som følge av forurensning over landegrensene.

Komiteen ber Regjeringen fortsette det mangeårige aktive arbeid fra norsk side med å få stanset radioaktive utslipp fra Sellafield.

Komiteen mener Norge bør være en pådriver i arbeidet internasjonalt med å gjøre stater rettslig og økonomisk ansvarlig for skader som følge av forurensning over landegrensene, og vurdere om det er formålstjenlig å fremme en bindende konvensjon for miljø

generelt. Målet er at prinsippet om at "forurenser skal betale" må gjøres gjeldende ikke bare for individer og selskaper, men også for stater.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen viser til dokumentet og til det som står ovenfor, og rå Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

Dokument nr. 8:7 (2001-2002) - forslag fra stortingsrepresentant Steinar Bastesen om å intensivere arbeidet overfor Storbritannia for å få stengt Sellafield-anlegget - vedlegges protokollen.

Oslo, i utenrikskomiteen, den 30. januar 2002

Inge Lønning
fung. leder

Lars Rise
ordfører

Åslaug Haga
sekretær